

Tractatvs De Sacramentis Et Censvris

Hurtado, Gaspar

Moretus, 1633

Dispytatio XIV. De absolutione Excommunicatione maiori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94788)

DIFFICULTAS V.

*Vtrum consensus partis impediatur incur-
sionem Excommunicationis sub con-
ditione lata.*

¹⁴ **S**upponimus, consensum partis, in cuius fauorem lata est excommunicatio sub conditione futurae transgressionis, absolute praestitum, eam ante impletionem conditionis omnino impedire absque consensu Iudicis, v.g. consensum creditoris, ad cuius instantiam lata est excommunicatio contra debitorem, si non soluat intra tres dies, omnino impedire incursum excommunicationis absque consensu Iudicis, si intra eos tres dies omnino remittat debitum.

Est tamen difficultas, An consensus partis prorogantis terminum praefixum a Iudice impediatur ad tempus, seu suspendat incursum excommunicationis absque nouo consensu Iudicis ultra terminum a Iudice praefixum.

^{Angelus.}
^{Henriquez.}
^{Suarez.} Circa quam, vt contra Nauarrum, Siluestrum, & Hugolinum optime Angelus v. *Excommunicatio*. 1. num. 20. Henriquez lib. 13. cap. 2. & Suarez disp. 3. sect. 6. existimamus suspendere, quia excommunicatio non incurritur nisi ob contumaciam, quae non reperitur quando pars consensit, quod non fiat v.g. solutio intra terminum a Iudice praefixum, sed contenta est quod fiat intra terminum ab ipsa parte prorogatum, quia intra terminum prorogatum non peccat non soluendo,

quod solum praecipit Iudex, & sub ea excommunicatione.

Addimus, vt contra Angelum, Siluestrum, Nauarrum & Henriquez aduertit Suarez, elapso termino a parte prorogato incurri excommunicationem absque nouo consensu Iudicis ex vi praeccepti a principio facti, & lationis excommunicationis ei annexae, quia Iudex qui praefixit terminum (v.g. trium dierum) vt intra illum fiat aliquid (v.g. solutio) non praefixit illum ad finiendum intra illum suum praecceptum, & lationem excommunicationis ei annexae, sed tantum ad finiendam permissionem aut licentiam differendi impletionem sui praeccepti: ergo etiam post terminum a Iudice praefixum, & post terminum a parte prorogatum, perseverat praecceptum Iudicis, & annexio excommunicationis; ac proinde ex vi lationis excommunicationis in principio factae absque nouo consensu Iudicis, incurritur excommunicatio, non quia pars directe & potestatiue differat praecceptum & lationem excommunicationis, sed quia differendo, seu suspendendo obligationem naturalem in actu secundo (v.g. soluendi) cui Iudex praecipit satisfieri a debitore, consequenter & indirecte differt & suspendit praecceptum Iudicis, & lationem excommunicationis ei annexae.

¹⁶ Resipiscientiam quoque efficacem consilii aut mandati, aut inchoationis operis, aut ipsius operis cui annexa est aut annectitur excommunicatio, siue iure siue praeccepto, siue sententia, habitam ante incursum excommunicationis, impedire incursum illius, constat ex Tractatu de Censuris in communi, Difficultate xv.

DISPUTATIO XIV.

De absolute ab Excommunicatione maiori.

DIFFICULTAS I.

*Vtrum Excommunicatio possit auferri, aut
desinere esse absque absolute.*

¹ **D**IFFICULTAS haec procedit de ablatione excommunicationis ab excommunicato manente viuo: quia si moritur, sola ipsa morte, absque absolute aliqua, desinit esse proprie excommunicatus; quia iam defunctus nequit praecceptis & vinculis Ecclesiae militantis esse ligatus, etiam si dicatur improprie & indirecte excommunicatus manere, quia alij fideles sunt prohibiti pro eo Sacrificium offerre, & corpus eius Ecclesiastice sepelire, antequam absoluantur, vt constat ex cap. *A nobis*. 28. de Sententia excomm. Et quamuis excommunicatus sui morte desinat esse proprie excommunicatus, non tamen morte excommunicantis: nec ex eo quod aliter desinat esse sub iurisdictione illius; quia quamuis inflicto excommunicationis maioris pendeat a iurisdictione excommunicantis, non tamen perseverantia illius iam inflicta, quia tantum perseverat sua natura, seu institutione qua creata & instituta est ab Ecclesia.

² Procedit ergo difficultas de ablatione excommunicationis excommunicati manentis viui, an possit

absque absolute auferri, aut desinere esse, & non procedit, quando excommunicatio fuit absolute lata & incurta, quia tunc certum est non posse absque absolute auferri, sed tantum procedit, quando excommunicatio fuit lata vsque ad aliquem certum diem, vel vsque ad aliquem actum, vt quando dicitur, *Excommunico te vsque ad diem Dominicum*, vel *vsque ad satisfactionem*; an tunc sit necessaria absolute, an non, sed ipsa ex se ipsa cesset finito tempore, vel facto eo actu.

Circa quam Glossa in Clement. I. de Decimis, & Glossa. Nauarrus c. 27. n. 165. docent, etiam tunc non auferri absque absolute (quod etiam tenet Siluester, quoad excommunicationem latam a Iudicibus Papa inferioribus) quia in iure reperitur forma absolute praescripta ad auferendam excommunicationem, ergo absque ea nequit excommunicatio auferri.

³ Couarruias vero 1. p. §. 11. Vasquez dub. 18. Aegidius disp. 14. nu. 219. & communiter Doctores docent, excommunicationem in casu dicto, a quoque sit lata, cessare ex se ipsa absque absolute finito tempore, vel facto opere vsque ad quod lata fuit, & merito: quia excommunicatio maior est poena lata a Iure, vel a Iudice: ergo non durat amplius quam vult inflictor ipsius: quod etiam ob eandem rationem contingit in suspensione & interdicto.

Ddd 4

Et

Et addimus contra Vasquez & Aegidium, eo modo excommunicandi non fieri implicite absolutionem, sed tantum ferri excommunicationem usque ad eum terminum absque prolongatione ex voluntate excommunicandi usque ad illum terminum, cum carentia voluntatis prolongandi excommunicationem post illum terminum: quod in rigore non est excommunicationem auferre, & ab ea absolueri, sed tantum est eam non prolongare, & ideo cessat non ex voluntate positiua eam auferendi, sed ex defectu voluntatis eam prolongandi, quia absque voluntate excommunicantis nequit prolongari.

4 Forma autem absolutionis ab excommunicatione in Iure reperta tantum est pro excommunicatione absolute & absque termino lata.

DIFFICULTAS II.

Utrum absolutio ab Excommunicatione possit fieri sub conditione.

5 CONueniunt Doctores, absolutionem ab excommunicatione non potest fieri sub conditione de praterito, aut de presenti; & eo modo quotidie absoluimus ante absolutionem a peccatis, dicendo, *In quantum possum, absoluo te a vinculo excommunicationis maioris & minoris, si forte incurristi, & teneris.* Est tamen difficultas, An possit fieri sub conditione de futuro, verbi gratia, *si solueris intra mensem.*

Antonin. Siluester. Antoninus 3. p. tit. 24. c. 27. & Siluester v. Absolutio. 3. num. 1. docent, absolutionem sic factam esse illicitam & nullam, quia absolutio Sacramentalis a peccatis, cui videtur aequiparanda, sic facta, est illicita & nulla.

Auila. Auila 2. p. c. 7. disp. 3. dub. 15. docet, absolutionem sic factam esse illicitam, quia est contra rationem, quod maneat in suspensio: esse tamen validam, utpote nullo Iure irritam.

Vasquez. Suarez. Aegidius. Vasquez verò dub. 18. Suarez disp. 7. sect. 8. & Aegidius disp. 4. nu. 218. docent (& merito) posse validè & licitè fieri. Posse autem validè fieri, probatur, quia absolutio sic facta nullo Iure irritatur; ac proinde impleta conditione sub qua fuit facta, habebit effectum tollendi excommunicationem. Et quod possit licitè fieri, probatur, quia nullo Iure prohibetur, quia non positiuo, cum nullum extet; nec naturali, quia sic absolueri non est contra rationem, sicut nec excommunicare sub conditione.

Absolutio tamen a peccatis sub conditione de futuro facta, est nulla, quia ex Christi institutione vis Sacramentalis est annexa ipsi prolationi verborum posita in rerum natura, absque potestate detinendi seu suspendendi effectum Sacramentalem post positionem prolationis: hæc autem nequit pendere a futuro, & esse suspensa (sicut nec actio latandi) etiam si intentio, ex qua procedit, & quæcumque alia actio voluntatis possit elici circa obiectum, ei annectendo conditionem de futuro; ac proinde si quando prolatio verborum finitur, non sunt posita omnia requisita, etiam impletio conditionis, nihil fieri, quia effectus Sacramentalis nequit differri post positionem actionis, cui est annexus a Christo.

DIFFICULTAS III.

Utrum ut absolutus ab Excommunicatione ad reincidentiam in eam reincident, sit necessaria noua culpa.

SUPponimus, quod quamuis excommunicatio maior nequeat in se ipsa in rigore suspendi, perseverante, quia ipsa formaliter consistit in privatione communionis fidelium, ac proinde si ipsa perseverat, & afficit hominem, nequit homo non esse privatus communionem fidelium; sententiam ipsa, qua excommunicatio fertur, seu imponitur, potest ad tempus suspendi, quoad ipsam excommunicationem, quæ est effectus ipsius sententiae in genere causæ, aut causationis efficientis moraliter, & suspendi potest ab eo, qui eam potest absolueri, & totaliter auferre & extinguere; quia nullo Iure cautæ est dicta suspensio; id tamen non tollit sententiam excommunicationis secum trahere executionem: quia secum trahere executionem nil aliud est, quam quod, ut executioni mandetur, seu indigatur, non sit necessaria aliqua alia coactio, aut actio iudicis, sicut est necessaria ad executionem pene mortis, aut alterius corporalis; non verò quod sententia semel lata non possit suspendi a suo effectu, quia verè potest, sicut & omnino extingui; ex eo autem, quod sententia excommunicationis suspendi potest, quoad ipsam excommunicationem, etiam dici potest, quod excommunicatio suspendi possit, quia eo tantum significatur excommunicationem cessare ad tempus suspensione sue sententiae. Quod autem dictum est de excommunicatione, de eius sententia, quoad suspensionem eorum, etiam est verum de aliis duabus censuris.

Hoc ergo supposito, absolutio ab excommunicatione ad reincidentiam dicitur, quia quis non absoluitur omnino & simpliciter ab illa. Quæ potest dupliciter fieri: vno modo, ad determinatum tempus, absque vlla conditione; ut quando quis absoluitur vlla conditione absoluitur ad tres dies his verbis, *Absoluo te ab excommunicatione ad tres dies, & sic sic absolutus eo tempore transacto iterum incidit in eam, quod quotidie fit ex consensu partis: alio modo fieri potest absolutio ad reincidentiam ad determinatum tempus absque vlla conditione, & ultra illud tempus ad totum reliquum & subsequens, sub conditione faciendi aliquid intra illud prius tempus, & si id absolutus non faciat, reincident in eadem excommunicationem, his verbis, *Absoluo te ab excommunicatione, ita ut si intra tres dies non soluas, incidas iterum in eadem excommunicationem.**

Hoc supposito, Doctores Primo conveniunt, absolutum ab excommunicatione ad reincidentiam priori modo, nempe ad tempus determinatum, absque vlla conditione, iterum incidere in eam, eo transacto, absque noua culpa, ob antiquam, vi prioris sententiae, sicut ex vi eiusdem periculis, si sententia ipsa aut excommunicatio non suspenderetur (sicut ille cui auferretur pena exiit ad certum tempus, absque vlla conditione, in eam reincident, eo transacto, absque noua culpa, ob antiquam, ex vi prioris sententiae; quia absolutio sic facta, non extinguitur omnino sententia, sed tantum suspenditur ad certum tempus; ac proinde

eo transacto iterum in excommunicationem reincidentur: sententia autem excommunicationis suspendi potest (sicut sententia aut poena exilij) & à quocumque iudice qui excommunicavit (sicut & omnino extingui) quia modus iste suspendendi sententiam aut excommunicationem, & absolvendi ab excommunicatione, nullibi est interdictus, sicut etiam sententia, aut poena corporalis exilij potest suspendi à quocumque, à quo potest omnino extingui.

10 Conueniunt Secundò Doctores, absolutum ab excommunicatione ad reincidentiam posteriori modo, nempe absolute ad certum tempus, & ultra illud ad totum reliquum, sub conditione faciendi aliquid, non reincidente in eam absque noua culpa, quando in conditione additur, si commodè possit illam implere, aut aliquid æquiualens, quomodo absoluntur, qui ob instans periculum mortis, aut ob aliquod legitimum impedimentum comparendi coram superiore, ad quem pertinebat absolutio, absoluntur ab illo qui non potest absolueri, nisi in eo periculo, aut eo impedimento existente; quia tunc, ut constat ex cap. Eos. 2. 2. de Sententia excommunicationis, in 6. absolutio fit absque conditione pro tempore impedimenti, & pro reliquo tempore fit saltem implicitè sub conditione comparendi coram eo, ad quem de iure pertinebat absolutio, si commodè possit fieri comparentia, quia his verbis, *si commodè possit*, aut aliis æquiualentibus, indicatur fieri absolutionem sub conditione operis non omitti culpabiliter; ac proinde quamuis deficiat opus, si non deficiat seu omittatur culpabiliter, perseverat absolutio.

11 Est tamen difficultas, An absolutus ad reincidentiam posteriori modo, nempe ad tres dies absque conditione, & ad reliquum tempus sub conditione alicuius operis, nullo superaddito, quo indicetur absolutio facta sub conditione operis non omitti culpabiliter (ut quando dicitur, *Absoluo te ab excommunicatione ad tres dies, ita ut si intra eos non soluas, reincidentas in eam*) an scilicet tunc sic absolutus reincidentat absque noua culpa, id est, si inculpabiliter omittat soluere, vel aliud facere, vel quia non potest, vel aliter.

Henriquez lib. 1. c. 29. Auila 2. p. cap. 7. disputat. 3. dub. 14. & Egidius disp. 14. num. 216. docent, in eo casu non reincidente absque dicta noua culpa, quia homo non potest incidere in nouam excommunicationem sine noua culpa, & contumacia; sed reincident in excommunicationem incidit in nouam, cum ab altera fuerit verè absolutus, ergo nequit in eam reincidente absque noua culpa.

12 Suarez verò dispnt. 7. sect. 8. & Filiucius Tractatu 11. cap. 10. quæst. 4. docent, in eo casu reincidente absque dicta noua culpa, id est, quamuis inculpabiliter omittat implicationem conditionis; & merito: quia tunc pro reliquo tempore ultra tempus determinatum, pro quo fuit absque conditione absolutus, non absoluitur absolute, sed sub conditione operis, nullo superaddito, quo indicetur respectus ad culpam; ergo deficiente conditione, quamuis absque culpa deficiat, non perseverat absolutus, sed reincident in excommunicationem: & non aliunde, quam ex vi sententiae, qua fuit primò lata, ex vi cuius perseveraret, quamuis excommunicatus fieret impotens ad soluendum, vel ad aliud opus sub cuius conditione fuit absolutus pro illo

reliquo tempore; quia excommunicatio primò inducta tantum fuit ablata pro dicto reliquo tempore sub conditione iam dicta, aut potius sententia ipsa, ex vi cuius excommunicatio fuit primò inducta, tantum fuit suspensa pro dicto reliquo tempore sub ea conditione. Et quamuis excommunicatio, in quam reincident in rigore, & quasi physice sit distincta, & noua, optime & iuste potest infligi ob antiquam culpam, & ex vi antiquæ sententiae, quia id non est magis, sed minus puniri, quam si excommunicatio primò inducta perseveraret, & quamuis quasi physice sit numero distincta, moraliter tamen generetur eadem, quia infligitur ex vi antiquæ sententiae, & ob antiquam culpam.

Ex quo deducitur, hanc reincidentiam non fieri ab absolvente, sed tantum à primò excommunicante, sicut etiam reincidentia priori modo sumpta, quando scilicet absolutio fit tantum ad certum tempus, etiam omnino absolute; quia in utroque casu absolvens tantum suspendit sententiam, ex qua excommunicatio fuit primò inducta. Et idem est, quando reincidentia fit ob nouam culpam; quia etiam tunc fit ex vi antiquæ sententiae, & ob antiquam culpam tamquam ob causam, etiam si tunc requisita sit noua culpa tamquam defectus impletionis conditionis, sub qua, ut respiciente culpam nouam, facta fuit absolutio, & sententia suspensa. Imò id etiam est verum in casu dicti cap. Eos, quando scilicet absolutio fit ob articulum mortis, aut ob aliud legitimum impedimentum, ab eo à quo aliàs fieri non poterat; quia tunc absolutio fit sub conditione comparendi non omitti culpabiliter, etiam si absolvens velit absolute absolueri, quia non habet facultatem, nisi ad absoluendum sub dicta conditione, & ideo in dicto cap. Eos, dicitur non comparentem reincidente in eadem excommunicationem, eandem quidem moraliter, utpote reincidentem ob antiquam culpam, & ex vi antiquæ sententiae, quamuis noua culpa non comparendi sit requisita ad reincidentem tamquam defectus conditionis, sub qua facta fuit perseverantia absolutionis. Vnde qui potest absolute absolueri, potest etiam ad reincidentiam, ut contra Auilam aduertit Suarez, quamuis excommunicare non possit; quia absolvens ad reincidentiam non est qui secundò excommunicat, sed ille qui primò excommunicauit.

Vnde excommunicatus, qui non soluit debitum, & absolutus fuit ad reincidentiam ad tres dies siue omnino absolute seu priori modo dicto, siue pro reliquo tempore ultra tres dies, sub conditione alicuius absolute posita absque aliquo indicante respectum ad culpam, non impeditur à reincidentia in excommunicationem ex eo quod pars consentiat, quia consensus partis tantum potest deferuire, ut sic absolutus non peccet non soluendo, quod non sufficit ut non reincidentat, quia reincident ob antiquam culpam, & vi antiquæ sententiae, & absque noua culpa requisita, ut defectu conditionis requisita ad perseverantiam absolutionis; impeditur tamen quando fuit absolutus sub conditione actus omitti culpabiliter, quia consensus partis efficit, ut omisio illius actus sit inculpabilis; ac proinde, ut non deficiat conditio, sub qua facta fuit absolutionis perseverantia.

DIFFICULTAS IV.

*Quæ forma sit necessaria ad absolutionem
ab Excommunicatione.*

- 16 **S**upponimus, ad validam absolutionem non sufficere voluntatem absolventis, si absolutio non exprimitur signo aliquo exteriori, quia absq; expressione exteriori, forma absolventis non est humana, ac preinde nec potens habere effectum absolutionis, qui est humanus.

Hoc ergo supposito, conueniunt Primò Doctores, ad formam absolutionis ab excommunicatione sufficere quæcumque signa exteriora (quamuis non sint verba) quibus sufficienter significetur absolutio: quia ex natura rei sufficiunt quæcumque signa exteriora, & aliàs Iure positiuo nulla præscribuntur, vt necessaria ad valorem absolutionis: ex consuetudine tamen absolutio fit verbis eam sufficienter significantibus, & non aliis signis, contra quam consuetudinem nequit absque necessitate licite fieri, præsertim inter præsentes: id tamen non existimarem illicitum mortaliter.

Conueniunt Secundo Doctores, carmonia
præscriptas ad absolutionem pro foro iudicali in
cap. *A nobis*. 28. de Sent. excommuni. non esse ne-
cessarias ad valorem absolutionis, quia non est lu-
re præscriptum esse sic necessarias; vt tamen abso-
lutio in foro iudicali licite fiat, standum est con-
suetudini loci vbi fit absolutio: earū tamen omis-
sio, etiam vbi sunt in vsu, non videtur mortalis, nisi
in solemnī aliqua absolutione ad Ecclesiæ satisfac-
tionem facta. Addimus *præscriptas pro foro iu-
dicali*; quia pro foro conscientie non videtur
necessarie, adhuc vt absolutio licite fiat: ante ab-
solutionem tamen etiam in foro conscientie fa-
ciendum exigendum est iuramentum ab excom-
municato, quod ampliùs non committet tale cri-
men, vt deducit ex cap. *Ex tenore*. 10. & ex cap.
De cetero. 11. de Sententia excomm. quamuis
nisi in criminibus horrendis (vt in incendiis, & in
grauibus percussionibus Clericorum) vt contra
nonnullos docet Henricus 1. l. 3. c. 18. Auila 2. p.
c. 7. disp. 2. d. 2. 3. & Egidius disp. 14. dub. 16. qui
de eis criminibus est tantum sermo in lure.

Henriquez
Auila.
Aegidius.

DIFFICVLITAS V.

*Utrum possit quis absolui ab Excommu-
nicatione incurfa ob iniuriam alteri fa-
ctam, non satisfacta parte.*

- 18 **C**onueniunt Primò Doctores, excommunicatum ob iniuriam fieri iniustitiam alteri illatâ, non posse licetè absolui etiam à suo Ordinario, nisi prius satisfaciât parti (si possit, & absque graui detrimento) vt deducitur ex c. 2. de Sententia excomm. in 6. & ex cap. *Ex parte*. 23. de Verborum significatione.

Conueniunt Secundò, excommunicatum, qui non potest facere saltem absque graui de-
mento, posse licitè absolui à Iudice ordinario, &
etiam à Iudice ex priuilegio, quando in eo non ad-
ditur, quòd fiat absolutio satisfacta parte, & etiam
à quocumque in articulo mortis, si præstet pignus,
aut fidei iussorem, prout maluerit, aut si neutrum
possit, si iuret quòd satisfaciet statim ac possit, abs-

que graui detrimento: quia ex vna parte in qua-
cumque absolvente ex tribus dictis est iurisdic-
tionalis absque limitatione ad absolendum ab ex-
communicatione; & ex altera, dicto excommu-
nicato est debita absolutio, quia omnino cessauit
eo contumacia, cum sit paratus exhibere omnia
satisfactionem quam potest, & amplius non re-
quiritur.

Est tamen difficultas Primò, An quando ab-
olutio facienda est à delegato ex privilegio (& de
est ex commissione peculiari) quando in eo adde-
tur quòd fiat absolutio satisfacta parte, ut additur
in Bulla Cruciatu, possit excommunicatus absol-
ui, si re ipsa non est facta satisfactio, quia non
possit fieri, aut quia non possit abique grandi de-
mento, si facta est sufficiens cautio, pignoratitia
videlicet, aut fideiussoria, aut quando neutra fieri
possit, si facta sit iuratoria.

Sorus in 4. dist. 2. 2. q. 2. art. 3. & Corduba Tract. de Indulgentiis, q. 43. docent, non posse licite neque validè absolui, quia dicta absolutio esset à non iudice, quia ei data est iurisdictio non absolute, sed cum ea limitatione, nempe satisfacta parte.

Vasquez verò dub. 20. Henriquez lib. 3. c. 11. Auiua 2. p. c. 7. disp. 3. dub. 8. & Agidius disp. 14. dubio 26. docent posse validè & licite absolui merito: quia ea additio de satisfactioe pernis intelligitur, quando fieri potest, & absque graui detrimento, sicut etiam intelligitur pro eis qui tunc communi in articulo mortis absoluntur, qui licet & validè absoluntur, quamuis non sit facta satisfactio, quando fieri non potest, aut absque detrimento; quia verba priuilegij accipienda sunt sicut & Iuris communis, quando in priuilegio non adhibentur speciali cautela, quod non fit in Bulla Cruciate, nec in similibus priuilegiis.

Quòd si absolutus virtute Bullæ Cruciaræ, nec
alterius privilegij Pontificij, non faciat cum
primùm possit, iterùm incidit in eandem excom-
municationem, vt aduertit Vasquez ex cap. *Eni-
gmi. 22.* de Sententia excommunic. in 6. non va-
leat, qui absolutus fuit à Iudice ordinario, potest
eum extra articulum mortis, & nullo existente im-
pedimento, absolvere, etiam si potens non faciat
quia; quia iste nullo Iure, adhuc dicti cap. *Eni-
gm.* in eam reincident.

Secundo est difficultas, An excommunicatus
valide absolnatur, quando non est facta satisfactio,
& commodè fieri potest. Supponimus etiam ab
Ordinario illicitè absolui, vt diximus in principio
Difficultatis: & deducitur ex proximè dictis appo-

Circa difficultatem ergo conuenienti Doctori,
posse valide absolui ab Ordinario Iudice, qui ab-
habet potestatem absque limitatione ad delegan-
dum : & ob eamdem rationem etiam a delega-
to, cui absque priuilegio generaliter delegata com-
missa est potestas simpliciter, nulla addita limi-
tatione, ad absoluendum, etiam ad eos qui delegati
potestas ad absoluendum, etiam si in commissione
addatur, *Prius satisfacta parte*, si subditur, & al-
ter non absoluat, quia his verbis subditus dicitur
non irritari, sed tantum prohiberi absoluen-
tem, & inualide absolui, quando in commissione
subditur, *alias absolutio sit nulla*.

Est ergo difficultas, An valde absolutum
gato ex priuilegio (& idem est ex cōmissione pec-
liari) quādo in priuilegio simpliciter additur, *in-
facta parte*, absq; verbis, quibus denotatur nullitas.

aut valor absolutionis, vt delegatur virtute Bullæ Cruciatæ, & aliorum priuilegiorum.

Vasquez. dub. 20. Suarez disp. 7. sect. 5. & Egidius nu. 211. docent, non absolui validè; quia credendum non est, superiorem ordinarium potestatem ad eam amplam delegatam concedere, vt contra dispositionem Iuris in duobus illis capitibus absoluat; aliàs eam sic amplam delegans peccaret, quod non est præsumendum de delegante.

Auila. 2. p. cap. 7. disp. 3. dub. 9. & alij, quos ipse refert, docent, validè absolui ab eo delegato (quod probabilissimè iudicat Sancius l. 3. disp. 33.)

Sancius. & merito; quia prædictis verbis ei conceditur potestas simpliciter absq; limitatione; quia dicta additione, nempe *satisfacta parte*, non limitatur delegato potestas, sed admonetur vt seruet formam Iuris communis, quam etiam delegans seruare debet; quia verba priuilegij accipièda sunt sicut verba Iuris communis, quando in priuilegio non adhibentur speciali cautela, vt non adhibentur in Bulla Cruciatæ, nec in similibus priuilegijs. In Iure autem communi dicta verba non irritant absolutionem, etiam si eam illicitam reddant, ergo nec in priuilegio; ac proinde in priuilegio addita, tantum admonent delegatum de obligatione Iuris communis: vnde multò melius erit valida absolutio facta à delegato, quando in priuilegio conceditur facultas simpliciter, nullo addito: in quo cōtra Ledesinam conueniunt communiter Doctores, nec in eo delegans præiudicat parti læsæ, cum deleget sub obligatione seruandi formam Iuris communis, sicut nec præiudicat qui confert officium Ordinarium, ex quo conuenit potestas ad eam ampla, vt absolutio supra dicto modo facta sit valida.

Auila. Addimus, vt optime Auila & Egidius, eum, qui absque dicta satisfactione, aut cautione absoluit excommunicatum, teneri ad restitutionem damni inde secuti parti læsæ; quia absolvens tenetur ad non absolvendum ante prædicta, attendendo ad fauorem partis læsæ, vt deducitur ex dictis duobus capp. 2. de Sententia excommunicationis, in 6. & ex 28. de Verborum significatione.

24 Vasquez. Obseruandum est, nominatim excommunicatum ab homine, aut excommunicatum à Iure, excommunicatione iam deducta ad forum iudiciale, & lite pendente, non posse validè absolui, adhuc pro foro conscientie, virtute priuilegij absoluedi ab excommunicatione ab homine & à Iure lata (vt conceditur virtute Bullæ Cruciatæ, & concessum est Mendicantibus) vt cōtra Auilam dub. 10. aduertit Vasquez nu. 8. quia non est credendum, dicta priuilegia ad id concedi: aliàs perturbaretur tribunal Iudicis, si verè, & quoad Deum, reus absolueretur. Quod intelligimus, quamuis reus sit in loco, in quo excommunicatus, & lis est ignota, si lis nondum cessauit, & quamuis consentiat pars, & quāuis sit notabilis aliqua necessitas. Virtute ergo dicti priuilegij tantum potest validè absolui ille excommunicatus ab homine & à Iure, cum quo non est lis, vel quia numquam fuit, vel quia si fuit, iam cessauit, vt contingit quando excommunicatus tantum est excommunicatus generaliter, siue ab homine siue à Iure, & etiam quando est specialiter ab homine, si excommunicatio lata fuit pro peccato futuro, & non est declaratus excommunicatus, & lis cessauit, quia absolute in his casibus non perturbatur tribunal Iudicis.

DIFFICULTAS VI.

Qua ratione pluribus Excommunicationibus ligatus absoluitur ab illis.

25 Supponimus, excommunicatum pluribus excommunicationibus posse absolui ab vna, absque eo quod absoluitur ab alijs, quia non sunt connexæ quoad ablationem; sicut sunt peccata mortalia.

Secundò supponimus, quod si quis sit à diuersis Iudicibus excommunicatus, & consequenter diuersis excommunicationibus, nequit validè absolui ab omnibus excommunicationibus, nisi ab omnibus illis Iudicibus, & non ab vno tantum, nisi ab illis habeat commissionem, aut sit illis superior.

26 Tertiò supponimus, absoluentem, quamuis ignarum excommunicationis rei, validè absolueret, si habeat animum absoluedi ab illa, si fortè sit: & ipsum reum etiam ignarum suæ excommunicationis validè absolui, imò & inuitum, quamuis cōtumacia, ob quam lata est excommunicatio, perseveret actualiter, vt quando lata est cōtentionem bonorum alienorum, & non sunt restituta: nisi quando contumacia est cōtra Ius seu legem excommunicantem, quam absolvens nequit tollere; quia tunc etiam si excommunicatus velit absolui, & alter absolueret, absolutio est nulla, quia lex illa continuò excommunicat ob contumaciam illam actu perseverantem. Et idem est, quando contumacia est contra præceptum excommunicans, quod nondum cessauit quando fit absolutio. Sed quamuis absolutio possit inuito conferri, collata tamē ab inuito Iudice, coactio vi aut metu, est nulla dispositione Iuris in cap. vñico, de His quæ vi metusve causa fiunt.

His ergo suppositis, dicendum existimamus, eum, qui verbis communibus & indefinitis, nempe, *Absoluo te à vinculo excommunicationis*, seu *ab excommunicatione* (vt fieri solet ante absolutionem à peccatis) absoluit reum pluribus excommunicationibus ligatum, si habeat animum expressum absoluedi ab omnibus à quibus validè potest, verè ab omnibus absolueret reum, etiam si reus nullā exprimat, omnes spontè tacendo, aut tantum exprimat vnā, reliquas spontè tacendo; quia absolvens habet potestatem ad id, & verè vult, & id efficit verbis, quibus id sufficienter significatur, & silentium, imò & resistentia excommunicati, non obstat valori absolutionis.

27 Addidimus Primò, absoluentem verbis communibus & indefinitis; quia si absoluat verbis singularibus, vnā tantum excommunicationem significatibus, nempe, *Absoluo te ab hoc vinculo excommunicationis*, seu *ab hac excommunicatione*, non absoluit, nisi ab excommunicatione explicata ab excommunicato, & non ab alijs excommunicationibus; & si nullam explicuerit, excommunicatus à nulla absoluitur, si habeat plures; quia non est maior ratio, quare absoluat ab vna, quàm ab alia: bene tamen si tantum habeat vnā.

28 Addidimus Secundò, si habeat animum expressum absoluedi ab omnibus; quia si non habeat animum sic expressum, sed talē vt coniecturā sit conijciendus, censendum est absoluentem verbis communibus, eum, qui pluribus excommunicationibus est ligatus, absolueret ab excommunicationibus

expressis ab excommunicato, & etiam à naturaliter oblitis, & etiam ab excommunicationibus bona fide tacitis, dum oblitæ, vel bona fide tacitæ, possint licitè auferri ab absolvente, vt possunt, quando non prærequirunt satisfactionem, aut cautio-

nem, aut si prærequirunt, iam est facta; non verb ab excommunicationibus mala fide tacitis, nec ab illis à quibus nequit licitè de hac tamen relegendi sunt Vasquez dub. 18. Auila 2. p. c. 7. disp. 2. & Egidius disp. 14. à n. 221.

DISPUTATIO XV.

De potente absolvere ab Excommunicatione maiori.

DIFFICULTAS I.

Utrum Clericus non Sacerdos possit absolvere ab Excommunicatione maiori.

SUPPONIMVS, omnem Sacerdotem habentem iurisdictionem Ecclesiasticam in foro exteriori seu iudiciali, siue ordinariam siue delegatam, posse absolvere ab excommunicatione maiori. Qui autem sint qui eam habeant, diximus Disput. XI. Difficultate 1.

Hoc ergo supposito, Primò est difficultas, an Clericus non Sacerdos, qui habet iurisdictionem Ecclesiasticam in foro exteriori seu iudiciali, & qui eo ipso in eo foro potest excommunicare, & ab excommunicatione absolvere, possit etiam verè quoad Deum, & in foro interno conscientie absolvere ab excommunicatione.

Silvester. v. *Absolutio*. 1. §. 3. casu 5. & non pauci Canonistæ docent, non posse absolvere verè, & quoad Deum; quod deduci videtur ex cap. *Canonica*. 50. de Sententia excommunic. dum dicitur: *Statuentes, vt in tali casu per Priorem vestrum, qui Presbyter esse debet, fratribus vestris absolutionis beneficium impendatur.*

Antonin. *Couarr.* *P. Auila.* Antoninus verò 3. p. titulo 24. cap. 77. *Couarrunias* 1. p. §. 11. num. 9. *P. Auila* 2. p. cap. 7. disp. 1. docent, prædictum posse verè absolvere, & in foro conscientie, & meritò: quia Matth. 18. eis, quibus conceditur potestas verè ligandi, etiam conceditur potestas verè soluendi: Clerici autem, quamuis non Sacerdotes, iure communi capaces sunt iurisdictionis Ecclesiasticæ in foro exteriori seu iudiciali, qua sicut verè & quoad Deum possunt ligare, ita etiam verè & quoad Deum possunt absolvere.

In dicto autem cap. *Canonica*, idèd requiritur Presbyter ad absolendum ab excommunicatione, quia in eo etiam est sermo de absolutione à culpa reservata Pontifici, ob quam incurta est excommunicatio; à culpa autem nullus, qui non sit Presbyter, potest absolvere.

Secundò est difficultas, An Clericus non Sacerdos, nullam habens iurisdictionem in foro exteriori, possit existentem in articulo mortis ab excommunicatione absolvere. Supponimus enim, quemcumque Sacerdotem posse in articulo mortis absolvere ab omni excommunicatione, quando deficit qui extra eum articulum potest, vt dicemus Difficultate 111.

Silvester. *Angelus.* Circa difficultatè ergo *Silvester* v. *Absolutio*. 1. n. 4. & *Angelus* v. *Absolutio*. 3. n. 57. parte affirmatiua tuentur, quia Ecclesia potest eam facultatem concedere; ergo, eum sit pia mater, eam concedit.

Suarez verò disp. 7. sect. 7. *Vasquez* dub. 18. & communiter Doctores partem negatiuam tradunt, & meritò: quia ea potestas nullo iure, nec scriptis, nec consuetudine habito, aut constante, concessa inuenitur, nisi solis Sacerdotibus, & solum eo finit vt à peccatis absoluant; quia absolutio à peccatis est maximè necessaria ad saluationem, non verò absolutio ab excommunicatione; quia excommunicationis ratio non impedit saluationem, imò id quod post mortem manet excommunicationis, auferri potest post ipsam mortem. Vnde non est contra pietatem Ecclesiæ, quòd eam non concedat non Sacerdotibus.

Quòd verò potestas ad absolendum ab excommunicatione in eo articulo concessa cuiusque Sacerdoti sit ob absolutionem à peccatis, non tollit quin ea semel concessa possit vt Sacerdos, quamuis aliquando ob aliquas circumstantias nequeat à peccatis absolvere, vt si excommunicatus in eo articulo nequeat signa contritionis conferre.

DIFFICULTAS II.

Quis possit absolvere ab Excommunicatione maiori lata à Iure, non reservata.

CONVENIUNT Doctores, ab excommunicatione lata à Iure siue Pontificio siue Synodico, quamuis à Papa confirmato, non reservata, potest Episcopum absolvere. Quod efficaciter deducunt ex cap. *Nuper*. 29. de Sententia excommunic. quia, vt ibi dicitur, quando canonis conditor absolutionem sibi non reservat, eo ipso videtur concedere aliis facultatem relaxandi. Et quamuis in eo cap. tantum sit sermo de excommunicatione minori, ratio tamen dicta, & ibi adducta, etiam est pro maiori: & cum ea ratio tantum deseruiat Pontifici ad declarandam voluntatem excommunicantis, non ad decernendum; idèd vbi eadem sit ratio, idem est dicendum. Is tamen, qui cum iam excommunicato nominatim communicat in crimine ob quod excommunicatus est, quamuis ipso excommunicetur, tamen quoad absolutionem censetur excommunicatus nominatim ab homine, ab eo videlicet qui excommunicatum cum quo in crimine iam damnato communicauit; & idèd solum est absolendus ab eo qui iterum damnauit, aut ab eius superiore, vt dicitur in dicto cap. *Nuper*.

Nomine autem Episcopi, quem dicimus potest absolvere ab excommunicatione non reservata, à Iure, comprehenditur omnis qui habet iurisdictionem Episcopalem.

Est tamen difficultas, An Sacerdos parochialis